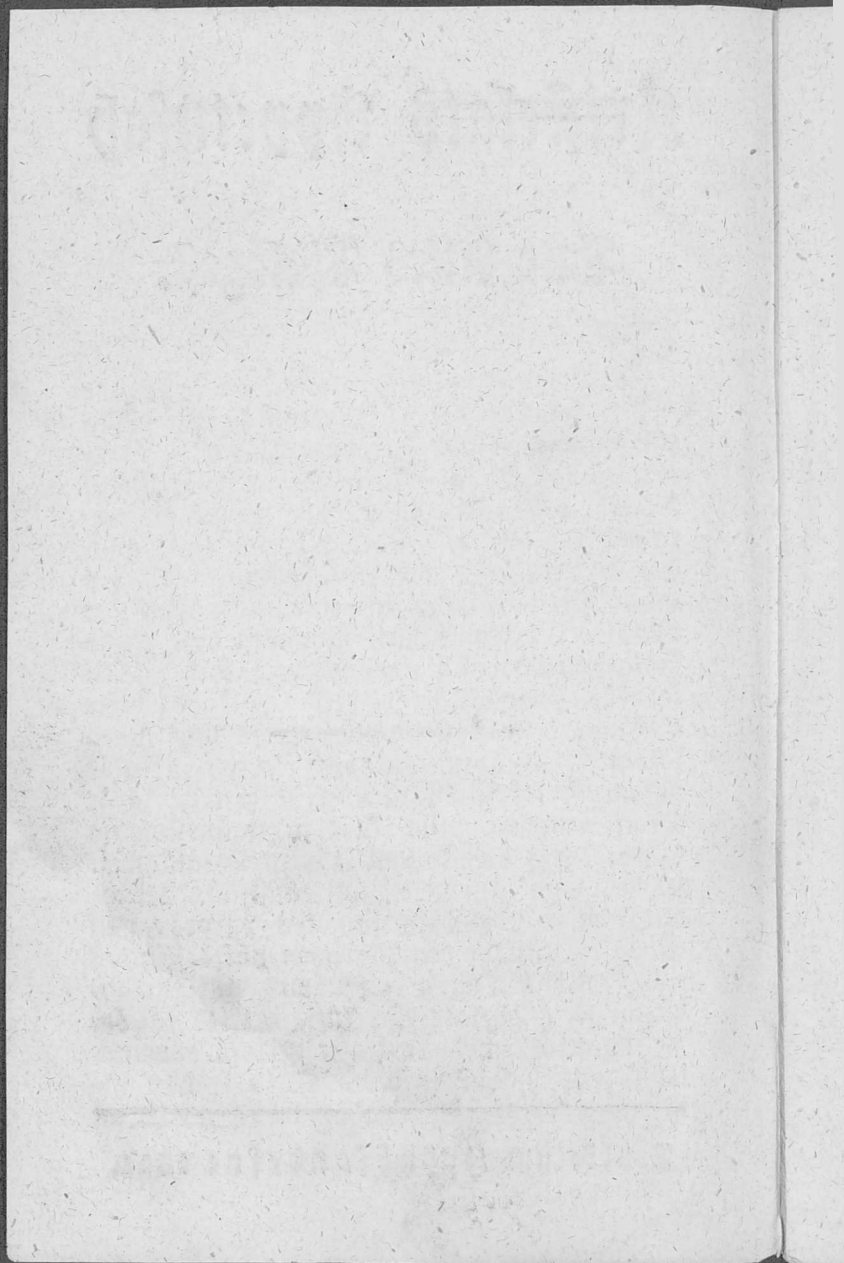

Kristelatz Appetusah

Sate Niles Sjalogest.

Trukketum Herndsandesne 1811.

Zällen le Zubmel hál'am pãddoi ja mädde
wuokai Uttijiti Profetai pakti; wassa
tai mangemus aiki le sodn hál'am miiji Pard-
nen tjada; kuteh sodn le piejam HERMAN
kaikei ämi paijel, juon tjada sodn ai wã-
raldeb takkam le. Tantet beribe tatte äna-
but kattetet tab, mab lepe kullam, kofte epet
taina sseuteteslakai tãmete; jutte jus tat
äppãtes, jukko Ängeli swainastemen tjada
kullatowi, lei nãu nannos, atte kaii mädde
ja okullogeswuot ädtjoi rektes palkabs; kofte
palkaime miije mattet piãset, jus tan suora
salogwuoten äppãtaseh epe seuto, jukko le
algam kullatowet HERMAN pakti, ja le
äskan autetum mija kãil ja nannostowum
taiste, kuteh tab kullam läh, ja le tasa wele
tjãrgetowum Zubmelen wtttenastemin, teknei,
autoi ja mädde lakats famokes pargoi, nau
oi Miles Wuoigenen juokemen pakti, situdes
mete. Äbbã Tjvlog le Zubmelest ulkoswad-
detum ja gagnetats äppetusi, orktes täiwo-
mi puodstallemi, äiwãtasi, rektesfãrdogwu-
tesi, wai Zubmelen äima palka sjaddet ä-
lasen, wuokasen kaikeita ammates widnoita.

Jubmel.

Jubmel le wuoi genes. Jubmel le kes
reswuot. Jubmel le tju kes, ja i le Susne
mile sjeudnjed. **HERA**, Todn tjada ät-
sätah mo ja täbdah mo. Jogo tjäkkahab
jälla tjuodtjelab, te todn tab tetah. Todn
täbdah mo uffjolmasit luffet. Jogo wadsab
jälla wälabah, te le tat tunji puorist tetos.
Kätjetah Todn kaikit káinoitan. J le mo
njuoktjemen nalne pako, juob Todn **HERA**
ih kaik tete. Todn le mo pira färtet p.lest
ja anetah kátebt mo, paijel. Taggar táb-
dem manna mo miálei paijel tat le muste
ila paijen ja mon leb tan wuost ila neure.
Kássás mon nuolgalulib, kásne wubinge-
nat i lul mo palden? Ja kássás pateret
lulib, kofte ih lulu To arodejan auten?
Jus kárelulib paijas almai, te leb Todn
tábben; jus latjalulib allasan ádnamen nuo-
len, te leb Todn ai tasne. Jus waldalulib
iddietes rawemen sájit, ja piájetet lulib etjem
wiesob adnet sáwan ulkomus rajin, te luli
ai tábben to kát mo tálwot, ja to rektes
kát mo anetet. Laste játtib: Etjel sjeudnjed
mo paijetits, ja ija árru tjuoukafen mo pira.
Ja, i le sjeudnjed Tunji sjeunjek; ija le
ráu tjuukok ko peiwe; i le To auten áktef
juokatus sjeudnjeden ja tjuoukafen kassan.
Ailes, Ailes, Ailes le **HERA** Jubmel kaik-
wekses, jukko lei, jukko le ja pátet kálka.
Kuites i kaik pallet To, **HERA** Jubmel
kail.

Kaikkewesses, ja bewetet To nammab? jutte Todn leh aktiof ailes: ja kaitah fuolke. slajab kalteh päätet ja räkkäläisset To auten; jutte To duobmoh läh rikoseh sjaddam. Rehtesfardogwuot ja Duobmo le To Kängalats tjak. Käsojen wuo. eties nannotaf; Urmo ja sad. neswuot manneba To auti. Stores ja autos läh To wargoh, HERNA Tubmel kait. wesses. Rehtesfardogeh ja sadnaseh läh kaitah To käinoh, tai ailesi Känoges. Mon HERNA, HERNA leh akt armokes ja ar. motalleje Tubmel, kukeskierdies, ädna lib. beswuotest ja jalkoleswuotest, jukko katteb armoh tusan puolwita, jukko andagas luitab affjeb, paijelmannemeb ja suddoh, jukko ar. jomin pakkatab ja ätsab aittigi affjit manai ja ajowi nala, kälmad ja neljad puolwi. Tubmel, jukko le rikot armokeswuotest, esjes suor kereswuoten pakti, maina mijeb etsom le ja tjäutassam tane pädden, ko leime anje jabmaseh suddoisne, Sodn le mijeb Kristusin wiesojen takkam.

Kälmeb läh tah, kuteh wittenasseh al. mesne, Utije, Pafko ja tat Ailes Wuogenes, ja tah kälmeb läh akt. W. dsset tantet wikos ja takket kait almatjit mo äppetes manain ja kastatet sijeb Uttien nammasn ja Pardnen ja ton A. les Wuogenen. Mijen HERNA Jesus Kristusen armo, Tubmel. len kereswuot, ja Ailes Wuogenen sebre. wuot ärrös tijen kaittei kum. Amen.

Tub.

Jubmelen Lagatas.

Lehes Jubmelen namma herwetum eke-
west ekewai; So le kábbatjak wiseswuot ja
wefseswuot; Sodn átjadatta aikit ja pád-
dit; Sodn lattjedatta ammatest Kánogasit
ja pieja Kánogasit; Sodn wadda wifasiti
sijen wiseswuoteb, ja jerbmokita sijen jerb-
meb; Sodn pikota mi tjágnelit le tjákos;
Sodn teta mi sseudnjedesne le, ja So auten
le káika tun tjuoufes.

Rátjet karanasit, áh tab saje áhken sajob
tjuopra: áh tab jibdnob jálla aiteb ane,
ja Jubmel piábma dauk tait; man merai
lepet tije parebuh láddist? Ká tijest matta
lassetet siikkob sjaddoses, ikke man sagga
hugsa? Jus epet jam utsemusebken matte,
manne te taggar hugsob adnebet ánabun pir?
Ájatallet lilien grasit, kotte tab sjaddeh; áh
tab parge áhken páne; dauk játtab mon
tiji, atte Salomo, káik heweswuotesnes, ilam
nau karmotum ko akt taiste. Jus tal Jub-
mel grasob nau karmeta, juok udne tjuodtjo
ádnamen nain, ja iddieten palkeslowa wuob-
nai, matte ánabut kálka Sodn tab tiji
takket, tije neures jakkolatjah? Sodn i le
pajam etjebbs árrrot wittenatta; juite takka
puoreb, wadda almešt rassob ja sjaddeles
jake páddeit, ja wadda wálljet piábmob, mi
waimob awota. Áhkus qwekte tsitfokeh wuob-
detowah ákiet utsa pednikatjest, ja dauk i ak-
tel

teſ taiſt kattja ädnamen nal paldelen tijen
Uttjen ſituden. Ja titijen äiwe wuoptah lä
ai läkkätowum. Tantet alet paſſa: äiwe pe
tije lepet puorebuh ko mäddeh tſiſſokah.

Jubmelen Laga.

Todn kakkah eſſet HERND Jubme-
labt äbbä waimoſtat, äbbä ſälöſtat ja äbbä
mjälöſtat. Tat le tat wuoſtes ja ſuora kät-
tjolwas. Tat mubbe le ai tan wuokai: todn
kakkah eſſet qweimabt nau ko etjebt. Taai
qwekte budai ſiſne le äbbä Laga ja Profe-
tah. Naute le Laga ailes ja kättjom pako
le ailes, rektor ja puoraſ. Tat, kute akta
lagen budan wuoſt mädä, ſodn le, juſ ai
adneta kaiſit ätjaſit, ſtraſſoi wälkokes, nau
ko ſodn lei paijemannam äbbä lagab. Jutte
Tat, juſko le jättam: todn ih kalka horab
takkat, le ai jättam: todn ih kalka käddeſ.
Juſ taſſ ih horab takkah, walla käddeſ, te
leh todn lagab paijemannam. Talle tetebe,
atte kaiſ mab laga jätta, tab jätta taiti,
kuteh tan wuolen läh, wai tan teti ſärt njal-
me kalka tappanet, ja äbbä wärald Jubme-
len auten etjebs ſakkolatien täbdeſ; jutte So
auten i akteſ ädtje lagan pargoi tjada rek-
teſſärdogen takkatowa, jutte almats lagat
koros päta ſuddon täbdemi.

Almatji Kattjem Suddoi.

Muotes melt sjudnjeti Zubmel almatjeb, Zubmelen muoten mete Sodn sjudnjeti so, älmob ja nisuneb Sodn sjudnjeti sonob. Ja Zubmel kätji kaiten nal, maite sodn lei takkam, ja kätja, tat lei aiwe puore. HERN Zubmel waddi almatjai kättjomeb ja jätti: kaitkeist muora slajist muora gardenesne todn ädtjoh pärrat; walla täbdemen muorast puorai ja pahai todn ih kalka pärrat: jutte kut n peimen todn taste pärräh, kaitkah todn wiffast jabmet. Walla kässe kuina täiwoi, atte muorast täkkahi pärrat, atte tat awoti tjalmitt, ja mainotowi nau ko sjättoges jerbmeb waddet, waldi sodn sjaddost ja pärräi, nau ai waddi älmahas etjeinis, atte sodn pärräi. Tanteti nau ko suddo le aften almatjen tjada wäraldi pätam ja suddon tjada jabmen, näu le ai jabmem pätam kaitkei almatji pajel aften pakto, juosne kaitkah läh suddob takkam. J le tasne aften rettesfärdoq, i aft aina fen: J le aften jerbmot, i aften Zubmelest läkkob ane. Kaitkah läh eritswikkom; aften läh suoppatemen sjaddam; i le aften jukko puoreb takka, i aft ainestats kenna.

Jesusen Kristusen Namma ja Puoretakkemah.

Algosne lei pako, ja pako lei Zubmelen ludne, ja pako lei Zubmel. Tattel lei algosne

gosne Zubmelen ludne. Tan pakto läh kait
äneh takkatum, nau atte tan wana i aktef
le takkatum kait taste mi takkatum le. Pako
sjaddei ädtjen ja wiesoi mijen kastan, teu-
was armost ja sadnast; ja mi je wuoidnime
tan härlogwuoteb, tab nammatum härlog-
wuoteb, mab ainarägatum Pardne adna Ut-
tjett.

Zubmel le piejam, Pardnebs **HERMAN**
kaikei ämi paijel, juon tjada Sodn ai wäral-
deb takkam le. Ja juite Sodn le akt pai-
teje kaides Zubmelen härlogwuotest, ja Uide
personan rektes käwe, ja tjuodtjota, ja tär-
jota kait ämit wejeles pakoin; le sodn taste,
mangel ko le etjeb waddam rainetatjet mi-
jeb suddoist, tjäkkahemen Majestäten älfes
käten nain allakasesne. Jikka Sodn lei Zub-
melen wuokasne, idtji likan ädijolwasen ane
Zubmelin jäbd ärröt, ainat wuolleti etjeb
nau, atte waldbi nalas teudnaren wuokab,
sjaddei ätja almatji wuokafen, ja susne wuoid-
noi samma wuoke ko mi le almatjen: Sodn
wuolleti etjeb, kulloges ärröi kitta Jab-
memi, ja kitta krussen jabmemi.

Mose le nau jättam attjiti: **HERMAN**
tijen Zubmel kalka tjuodtjalhattet tiji akt
Profetab wäljeisfete, nau ko mo; kalkabet
kuldelet kaitesne, maite sodn tiji hälet sjad-
da. Walla sära kuttel, jukko i kuldele tab
Profetab, kalka aptsa tässjetowet almogest.
Käffe

Kässe Jesus äppett Nazarethen Synago-
gasne, jätti sodn: HERRAN Wuoiogenes
le mo paijel; tantet le sodn mo wuoitam;
Sodn le rajam mo sardnotet Ewangeliumeb
tait häjoiti; tiwetet tait, juoidne le mutke-
tum waino; kullatet atle fangah kalkeh luo-
wes luoitetomet, ja tab tjalmemeleh tjalmel;
puoktet tait niitetomumit friewuotei, ja
puodgestet HERRAN armowuoten japeb.

HERRA le wuordnom ja i kall tab
sangertet: Todn le ahi Prästa ekewen aikai,
Melkisedeken laken melt. Ja sadnan berri-
me ai miije adnet Wiwemus Prästab tai äi-
gowuoki lum, nammatum akleb, jukko le ai-
les, mainetekime, raines, rakketum suddarit,
allakub almist. Ja ko miije adnebe stuora Wi-
wemus Prästab, jukko le piejetum Zubmelen
käten paijel; lakkano te sadnes waimoin,
nannos jakkon tärwosne, raines waimon tab-
doin, ja kroyppin passatum tjatsesin.

Jesus kalka suorafen sjaddet, ja kät-
tjotomet tan paijemusen Pardnen: HERRA
Zubmel kalka waddet sunji Dawiden alde
attjen throneh: Sodn kalka Kånogasen är-
rot Jakobon käten paijel ekewen aikai, ja
alde rik i kalka kassel näkkot. Jesus jätti:
Mo Kånogrik i le tate wäraldeft. Jus mo
Kånogrik luli tate wäraldeft, te luliib kuit
adnet teudnarit, kuteh lijen mo autest äi-
pom, kotte ib lam Judariti paijelwaddeto-
wet;

wet; wassa mo Kånogrif i le tats wäräldest. Ze jätti Pilatus sunji: te leh jam todn Kånoges? Jesus wasteti: todn jätti rekto, att Kånoges leh mon; tafa leh mon rågatum ja tasan leh mon pätam wäräldi, atte kal-
 lab puoktet sadnast wittenuseb. Färtabats, kutte etfa sadnaseb, kuldela tantet mo hālab. Zubmel le äkses kätas nala paijetam Jesuseb salognuoten Förstan, puoktatjet Israeli puorenemeb ja suddoi andagas luoitemeb. Sodn berri tärjotejen ärrot tassa ko le piejam wassjalatjitas juolkis wuollai.

Liktetem.

Qwest ja kotaläkke wakkoi mangel kaska. Kristus kädde towet, wana atte kuttel wetketalla so. Sije adnin so taggaren, jukko pinetum ja Zubmelest slawetum ja waiwetum lei; wassa sodn le sarjetum mijen assjitet ja slawetum mijen suddoi autest; pakatus le piejetum so nala, wai mi je luli me raseb adnet, ja alde sarjesi tjada lepe mi je warreseb sjaddam. Mi je mannime kaitseh tjajanemesne nau ko sautseh; fārakuttek wanderti etjes kånob; wassa HERRA paltesti kail mijen suddo welkeh so nala. Tab, jukko idtji suddost tete, le Zubmel takkam mijen autest suddo wāron, wai sjaddalime Zubmelen auten rekisfārdogen so palto. Tutte nau etfi Zubmel wäräldeb, atte sodn ulkoswaddi ainrågatum Pardnebs, wai fārtakutte,

tafutte, jukko jalka so nal, i kaska lappot, aiat adtjot ekewen elemeh. Kristus le etsam mijeb, ja ulkoswaddam etjebš Zubmeli mijen autelt, likokes waddasen ja wäron. Zetet, atte epet le tässjanes ämi, nau ko silbain, jalka gällin lädnestowum tate tässjes wiesom lafest, juob attjestate äppam lepet, ainat Kristusen deuras warrain, ko pädwotekes ja mainetes libban warrain; kute mai wäralden algen autelen lei taibetowum, wassa tai mangelmus aiki pikotowum tiji aukin, jukkoh So tjada jakebet Zubmeli, kute So tjuodtjalbatti jabmeki lute, ja waddi sunji taggar härlogwuoteb, atte tije mattebet jakkobt ja tärwobt piejet Zubmelen nala. Sunji, jukko le etsam mijeb, ja warraines rainetam mijeb suddeist, jukko le ai takkam mijeb Känogasin ja Prästain Zubmelen ja alde Uttjen auten; Sunji lekes rampo ja famo kait ekewesne. Amen. Libba, jukko lei jabmetum, le wuotkas ädtjot famoh, bändamuoteb, wesseswuoteb, mainob, kudneb ja puoresjugnaduseb.

Ädda räгатem.

Mon silab tiji ädda waimob ja ädda wuoingenaseb waddet, jätta HERAL, ja waldet kedke waimob tijen sisse erit, ja waddet tiji akt ädtje waimob. Tat lei sämes älma Fariseaist namain N kodemus, akt äime älma Judari kaskan. Sodn päti sämes ijan Jesusen kait ja jätti sunji: Rabbi, mi je tetebe,

tetebe, atte todn leh Zubmelest pätam äppe-
tejen, jutte i kuttel matte takkat tait autoit,
juoitte todn takkah, jus i Zubmel le suina.
Jesus wosteti sunji: sadnan, sadnan ikttab
mon tunji: jus kuttel i äddesist räгатowa,
te sodn i matte wuoidnet Zubmelen rikab.

Koikit taiti, kuteh So tuostotin, tat le,
jakkon So naman nal, waddi Sodn rektes
Zubmelen manan sjaddet: maggaren a mals
i räгатowa säiwa räгатemen pakto, äd jels
uston jälla juonken älman situden melt,
ainat mall Zubmelest. Tah, kuteh läh äddo-
sist räгатum, läh räгатum tässjanekes sajosst,
nammatum wiesoje ja iktat ärröje Zubmelen
pakon tjada. Kail, mi le räгатum Zubme-
lest, widna wäraldeb; ja tat famo, jukko
widna wäraldeb, le mijen jakko.

Rektsstsfärdog - takkem Jakkon tjada.

Abraham jakki HERRAN, ja tat sunji
läkätowi rektesfärdogwuoti. Kailah Israe-
len mangeltes puolwah kalkeh HERRAN tja-
da rektsfärdogen takkatowet, ja suste etjeb-
särampet. Tale le tat rektesfärdogwuot, jukko
Zubmelen auten tjiilde, pikotum lagan wel-
ken paldelen, ja tjargetowum lagan ja Pro-
fetat wittenastemen tjada; nammatum, tat
Zubmelen auten tjiildeje rektesfärdogwuot,
jukko päta, jakkon pakto Jesus Kristusen
nala,

nala, kaitkei kait ja kaitkei paijel, kuteh jak-
 keh; jutte tasne i le ahtek juokates. Kaitkah
 tun läh sije suddob takkam, ja siji wadnuna
 tat härlogwuot, jukko Zubmelen auten wuo-
 kas le; walla sjaddeh, ansemen wana, rek-
 tesfärdogin alde armost, tan lädnestemen tja-
 da jukko Jesus Krisusne sjaddam le; Juob
 Zubmel le autipiejam armostolen, jakkon pakto
 alte warran nai; wuoidnetatjet etjes rektes-
 färdogwuoteh, tai autebut, alde lierdieswuot-
 tan wuolen, takkatum suddoi andagaas luoi-
 temin; näu ai wuofetatjet rektesfärdogwuot-
 tehs tane pädden, kotte sodn ets luli kaud-
 nesowet rektesfärdogen, kasse tob rektesfärdo-
 gen takka, kutte Jesusen nala jakka. Kusne
 le tassa to rampo? Eat le tjuoldetum. Man
 äppetafen pakto? Lagan kus? J alma, ai-
 nat jakkon äppetafen pakto. Tasse miije näute
 qworasebe tassa, atte almats sjadda rektes-
 färdogen jakkost, lagan pargoi paldelen. J
 ham tal tassa, jukko widnebs takka, palka
 armost nammatowa, ainat ansemen mete;
 Tassa jess, jukko i widnebs ällast takka, ai-
 nat jakka sunji, jukko Zubmelheitenaseb takka
 rektesfärdogen, alde jukko läkketowa rektes-
 färdogwuotein. Jutte miije tetebe, atte i ak-
 tek almats matta rektesfärdogen takkatowet
 lagan pargoi pakto, ainat koros jakkon pakto
 Jesus Kristusen nala, te lepe miije jakkob
 Jesus Kristusen nal tuoston, wai kalkabe
 rektesfärdogin sjaddet jakkon pakti Kristusen
 nala, ja i lagan pargoi pakti; jutte i ahtek
 almats

almats matta lagan pargoi pakti rektesfärdogen sjabbet. Raikkeit mon anab skadala-tjen, Jesus Kristusen, mo HERAN äimes täbdemen kautoi; Tuon tet leb kaikai mässemeb allasan takkam, ja tait skamon anab, satta wall lublim Kristuseb allasan midneleb ädtjot, ja kaudnesowet so sifne, i äffel-dejen etjen rektesfärdogwuotei, jukko päta lagast, ainat tasa, jukko päta jakkost Kristusen nala? tat le, tan rektesfärdogwuotei, jukko päta Zubmelest, ja tjuodtjo jakkon nalne.

Ailestem.

Epetkus tete, atte tah orektesfärdogah äh kalke arbet Zubmelen rikab? Alet tjajane; äh kalka horatakkejeh, ähken päito jubmeli teudnarah, ähken liken älmah, ähken kuinalakatjah, ähken tah, kutteh ustoita tjajaneh naturen wuost, ähken suollekah, ähken ahnaseh, ähken jukkelausah, ähken albetejeh, ähken rewareh, arbet Zubmelen rikab. Ja taggarah leite tije müttemah; walla tije lepet pas-satomum, tije lepet ailesin takkatomum, tije lepet rektesfärdogin takkatomum HERAN Jesusen naman pakto, ja mijen Zubmelen wuoginenen pakto. Jesus Kristus ulkoswaddi etjehs mijen autest, wai kalkai tjäutet mijeb kaik orektesfärdogwuotest, ja rainet mijeb allasas äigo suo'ken, jukko wainob adna puore par-goiti. Wuoginenen sjabdo le kereswuot, awo, rauhe, tukkesmiälakwuot, puorewuot, puoretak.

takkem, jalkolesmuot, läjesmuot, muddon ad-
netem. Taggari wuost i le laga. Walla
tah, kuteh Kristusen läh, Kruffinawleteh äd-
tjehsa akten tan wainotemi ja ustoi kum.
Jus mihe wiesobe wuoigenesne, te ai wan-
dertob wuoigenesne. Utje! Ailestatte sjeb
to sadnasne, jätta Jesus, jutte to pako le
sadnesmuot. Aiset rafeb kaihi kum, ja ai-
lesmuoteb, juon wana i aktef ädtjo wuoid-
net **HERKUB.**

Kotte Almatjah berreh tämätet ätja almatji wuost.

Todn kalkah kudnetet attjabt ja ednabt,
wai todn kulleb wiesolihi tan landasne. juob
HERKA to Zubmel tunji wadda. Todn ih
kalka käddeh. Todn ih kalk horab takket.
Todn ih kalka suolatet. Todn ih kalka qweid-
det falskes wittenastemeb qweimat wuoste.
Todn ih kalk ustob adnet qweimat kârai.
Todn ih kalk ustotet qweimat nisuneh, jâssa
alde teudnareb, jâssa alde târdnob, jâssa alde
wuokfab, jâssa alde äsnab, jâssa mabke ätja-
sek, mi so le. Kaik, maite sitebet, atte ätja
alma jah kalkeh takket tiji, tab takket ai tije
siji; jutte tat le Lagan ja Profetai äiwâtes.

Kereswuot lekes härwastallemen wana:
wassjotet pahab ja njämot tafa, mi puore le.
Eiset qweimeh qweimitete, wäljelats keres-
wuot

wuotin. Mubbe mubbeb autetus kassos äroin.
Ulet tuomesin ärröt teudnotjet qweimitete.
Ärröt puolejen wuoigenesne. Sjättetet etjebte
aiken mete. Awobet täiwosne kerdiesen ärröt
waiwesne, tjuodij t nannost rökfolemesne.
Tuoket taste, mab adnebet, ail si tarbeswuos-
tei. Tuosiotet gärdnost kätai. Puoresjuga-
natet sijeb, jukkoh tijeb wassjin täiwosne;
puoresjugnatet, ja alet siji pahab sawa.
Awotallet tai kum, kuteh awon läh, ja tje-
rot tai kum, kuteh tjeroh. Ulet miälala-
tjah ärröt mubbe mubben wuost. Ulet
allakit ussjote etjete pira, ainat ärröte tai
selen, kuteh läh wuollekatjah. Ulet ets wi-
sakin ärrö. Ulet makse kásak pahab pahast.
Ajatallet mi puore ja wuokas le kaikei al-
matji auten. Jus matta sjaddet, ja tane
meren ko aibmotebet, adnet raseb kaili al-
matji kum. Ulet haddote etjebte, mo etsela-
seh, ainat waddet Jubmelen märai saheb:
jutte le tjaletum: Mo le haddo, mon kaskab
tab maksetet, jätta HERNAN. Jus napo
wassjolatjat pärestoma, te riäbma so; jus
käiketoma, te wadde sunji jukkak; jutte kässe
tab takkah, te todn tjäggah puoleje sjilait
alde äiwen nala. Ule paja etjebt widnetal-
let pahast, ainat pajelwidne todn pahab
taina, mi puore.

Kait, mab takkamusen waldebet alla-
sete, kailah tiien pakoh ja pargoh berih sjad-
det HERNAN Jesusen namasne, kotte kite-
bet

bet Zubmeleb ja attjeb So tjada: Tije M.
 Tah, leket etjete äimait wu ssekattjah, nau ko
 beres le HERNAN auten. Tije älmah, et-
 set tan wuoste tijen affait ja alet tämate
 bittjeswuotein sijen wuost. Tije manah, le-
 ket aittigitita kullokaseh kaikeisne, jutte tat
 liko HERMAN puorest. Tije aittigah, alet
 ila karrosikt tämate manait wuost, abma
 ila herdotebmen sjaddeh. Tije laggeh, kul-
 belet rubmelats händitete kaikeisne, i teudna-
 hemin tjalmi auten, ko tah, kuteh wiggeh li-
 kot almatjita, ainat wilpates waimost ja pal-
 lost Zubmelen auten. Ja mah ikkenes af-
 kabet, tab takket waimost, nau ko lulite teud-
 nahemen HERMAN ja i almatjit, teten,
 atte kalkabet ädtjot arbeh palkan HERMAN;
 Näute le HERMAN Kristus tat, kuteb teud-
 nahebet. Walla tat, jukko orektob takka,
 kalka ädtjot palkab tan autest, mah orekto
 takkam le, ja i tan fautoi almatjest tjuol-
 detowo.

Sart almatš lekes muollekats äiwala-
 tjiiti, kuteh äiwemus wäldeb adneh; jutte i
 kuttel äiwalatš le, jus i Zubmelest; Tah
 äiwalatjah, kuteh läh, sije läh Zubmelest pie-
 jetum.

Sadnes Kristegast Nukeh.

Käffe miije tal lepe rektesfärdogin sjad-
 dam jalkost, te raseb adnebe Zubmelin, mi-
 ien HERMAN Jesus Kristusen pakto. Juon
 teti

teti mi je ai lepe ädtjom jaffon pakto päta-
 stattemeb tan armoi, man fisne mi je tjuod-
 tjobe, ja adnebe etieme lykkolatsjen täivosne
 tan härlogwuoten pira, juob Zubmel waddet
 kalka. Walla i koros tat, ainat mi je läf-
 läbe ai etjel waiwek allasene puoren, teten,
 atte waiwe takka nannoswuoteb, nannoswuot
 takka aitsitimeb, aitsitem takka täiwob, ja
 täiwost epet pekkatalla, jutte Zubmelen kä-
 reswuot mi j le ulkosnjuorkotum mi jen wai-
 moi sifa Miles Wuoi genen tjada, jukko mi j
 waddetum le.

Te i le talle mi ken erit duobmetallam
 taiti, kuteb läh Kristus Jesusesne, tah, ku-
 teh äh wanderteh ädtjen mete, ainat wuo-
 igenen mete. Jutte wuoigenen lag, jukko
 häggab wadda Kristus Jesusesne, le mo luo-
 wam suddon ja jabmemen lagast. Zubmelen
 rik i tjuodtjo pärremasasne jälla jukkema-
 sasne, ainat rektesfärdogwuotesne, rafesne ja
 amosne ailes wuoigenesne. Tai rektesfär-
 dogi käino iddietetesrawemen tjuokesen muo-
 toi le, kute äne äneb tjälgegäta, litta äll-
 les peiwai. Kaik ämeh läh tijen, lekes
 wäraib, jälla hägga, jälla jabmem, jälla tat
 mi talle le, jälla tat mi päteje le, tiwn kaik
 le tijai; Walla tije lepet Kristusen, ja Kri-
 stus le Zubmelen.

Mi je warjelowebe Zubmelen famosst jaf-
 kon tjada tan salogwuotai, jukko mangemus
 ai-

aikesne le karmes pikotowet. Uttjam! jätti
Jesus, mon sitab; atte tah, juoite todn mu-
nji leh waddam, kalleh ärröt muina, kosne
mon leh, wai sije wuoidnalin mo härlog-
wuoteh, juob todn munji waddam leh; jutte
todn leh etsam mo autel ko wäralden wuodo
piejetowi.

Jubmelen Teudnestem.

Mon leh **HERRU** to Jubmel: Todn ih
kalk ätja Jubmelit adnet mo auten. Me
räkkäle jälla teudno sijeb; jutte mon **HER-**
RU to Jubmel leh wexses haddoteje, kutte
straffeh aitigi assjeb manai nal litt kälmad
ja neljad puolwi taite, jukko mo wassjoteh:
walla takkab armokeswuoteh mädde tusanit,
kutteh etseh mo ja aneteh mo budait. Todn
ih kalka tässjen waldet **HERRU**, to Jub-
melen nammab, jutte **HERRU** i kalka luoi-
tet so pakkateke, jukko alde nammab tässjen
walda. Man sagga läh to ärrömsaijeh et-
semes, **HERRU** Sebaoth! Jutte äft peiwe
to gärdenisne le pareh ko tusan ätja saijen.
Autel mon sitab ukka kuoren tjuodtjot Jub-
melen katesne, ko wiesob adnet Jubmelheite-
nasi läutai wuolen. Jubmel, jukko le sjud-
njetam wäraldeb ja kaikeit, mah tan sisne
läh, Sodn, jukko le almen ja ädnamen **HER-**
RU, i ärrö tempelisne, kuteh kätei kum tak-
katum läh. Iken Sodn tipte etjebš teud-
nahowet almatji kätei kum, jutte i Sodn
mah.

mabken tarbabe, ainat wadba kalleita häg-
gab ja wuoingenaseb ja färtab.

Rektes Räkätallejeh kalkeb räkkotallet
Uttjeb wuoigenesne ja sadnasne; jutte tag-
garit räkkotallejit Uttje wainota. Zubmel
le wuoigenes, ja tah, kuteb räkkotalleh so,
berrih wuoigenesne ja sadnasne räkkotallet.
Eat le akt Zubmel, ja akt kassälma Zubme-
len ja almatji kassan, nammatum tat almats
Kristus Jesus; jukko jätta: Mon leb káino,
sadnas ja elem; i kutiel päta Uttjen káik-
jus i mo tsagge. Tan rajai epet le räkkö-
lam mo namasne; räkkälet, ja tije kallabet
ädtjot, wai tijen awo luli ällanet. Sadnan,
sadnan jättab mon tiji: tab, man pir tije
räkkolebet Uttjeb, mo nammasne, kalla jodn
waddet tiji. Epe tete man pir ja kotte mije
kallabe räkkölet, wassa Wuorigenes ets räk-
kola mijen autest sardnoteke sjuoketemin.
Ja Sodn, juok ätseta waimoit, täbda Wuoi-
genen wainotemeb, jutte Sodn räkkäla ailest
autest náu atte tat Zubmeli liko. Mon te-
tab, jätta Zubmel, atte Abraham kalla kät-
tjot manaites ja werrekebs mangenes, man-
net HERMAN káinoi nalne, ja tallet tab,
mi sadnes ja rektes le. Waljet allasete ud-
ne, kutteb tije sittebette teudn t, wassa mon
ja mo káite sittebe teudnot HERMAN.

Rässe todn sitab räkkälet, te wadse sissa
etjet kammari, tappa uksab, ja räkköle at-
tjabs,

tjohb, jukko te tuina tjäkesezne, ja Atkjat,
ju ko wuoidna tjäkosi, kalka makset tunji
pito. Ja kasse räkkolebet, eltken adne mäd-
dit pakoit, nau ko Hednigah, jutte sije us-
sjoteh, atte kalleh kullsewot sijen ällö pa-
koi tet. Alet ärrö sija wuokaken, jutte tijen
attje teta mai mab tarbahebet, autel ko rä-
kölebet so.

Nilekes Peiwe.

Muitajeh Sabbath-peiweh, atte todn ai-
lestah tab. Kota peiwi kalkah todn pargat
ja tjuodtjotet widnoitat, wassa kietjaden pei-
wen, jukko le HERMAN to Zubmelen Sa-
bath, todn ih kalka mahke pargob takkat,
iken to pardne, jälla neitat, jälla to teudnar,
jälla to tärdno, jälla to buwe, jälla qwosse,
jukko le to portai sisnjelen. Jutte kota pei-
wi le HERM takkam almeb ja adnameb
ja märeb, ja kait, mi tan sisne le, ja wuoig-
nessi kietjaden peiwen; tantet le HERM
puoresjugnatom Sabathen peiweh ja aile-
stam so.

Mo Sabbathit kalkabet tije kattet, ja
kudnesne adnet mo ailes sajab; jutte Mon-
leh HERM. Jus todn adnelah juokkabt
Sabathen oallessemest, ja ih takkah mab
todn usjotah mo passe peiwen; jus todn ad-
nah tab etjet awon, ja HERMAN äroi ai-
lestum peiwen; jus todn nau kudnetah tab,
abmah tan nala takka etjet mäkkit, jälla kaud-
neso.

nesoma taina, maš todn ustotah, jälla hăläh
tässies pakoit; te kalka todn adnet wuoloh
HERRASNE.

**Ulab škadab ošakko ja peistetum
wiesom lake takka almatjita.**

Kullet tije almeš, ja todn ädnam tuosko
tab pelji lum, jutte HERRA hăla. Mon
leb paijetam manait ja tiptam sijeb ädna-
net, ja tah sabmah läh munji heitenasen
šjaddam. Wuoska tăbda HERRAS ja
ăsna HERRAS krubbob, walla Israël i mo
tăbda, ja fuolkam i tab ajatalla. We tan
šuddoges fuolkai, tan paijelmannemin nădo-
tum slăktei, aššjalatji šaklusi, peistetum ma-
naiti, kuteš heiteš HERRAN a beteš Niles-
seš Israelesne ja šunji paijelkăttjemin tja-
welkeš jărgeleš. Jus epet kulla mo, jăta
HERRA, ja epet takka kăiki mo kăttjemi
melt, walla tăjebet mo littob; te kăkăb ai
mon tab tiji takkat. Mon kăkăb pakkatet
tiješ suorganemin, šuddatakin ja kull'es puot-
selwas šajet lum, kuteš muutob wasteteš ja
hăggab waipateš. Tăššjai kăkăbet tije etjete
šajob šajet; tija wăššiolatjah kăkăš jape šjad-
dob părrat. Mon kăkăb măresne jărgelet
etjem arodeješ tješ wuost, atte tije kăkăbet
etjete wăššiolatjiš kăddatallet, ja tije kăkă-
bet pateret, ikka i kuttet tiješ tărratalla.
Jus epet teken šita mo kuldelet, te kăkăb
šuořetet štraffeš kietja kerden etjete šuddoi
autesš.

autest. Mon kakkab tiptet tijen alme ko ruo-
tesen sjaddet ja tijen ädnameb nau ko airen.
Tija waiwe kaka pakkataf patset; tijen lan-
dasne i kalka är sjaddet, ja muorah ädna-
men naln äb kalka sjaddob qweddet. Ja
jus tije likan mo wuost mannebet ja epet
sita mo kudelet, te kakkab wele kietja kerde
saggabut pakkatet tijeb tijen suddoi autest.

Näu jätta HERRA: järgelät etjebte mo
käif käifest waimostete, fastoina, kadnelina
ja sijnjelats suorgoina. Käikotet waimoitete
ja i karwoitete; järgelät etjebte HERRAN
Submelabte käif; juute sodn le armokes, ja
arjokes, kullkestierdies ja suor libbeswuotest
ja sengerta straffeb. Kuttet teta, jus i Sodn
wast arkalasta, ja, pakkatusen mangel, ar-
mobs wuosteta.

Kristusen Lâron Sadneswuot, Samo ja Widnem.

Epe le tjuowom fluokes suptsesit, ko te-
time tiji mien HERRAN Jesus Kristusen
famob ja pätemeb, ainat miije lepe etjene
tjalni wuoidnam Uide Majestäteb, ko Sodn
Submel Uttjest hewetowi ja rampetowi, kässe
taat käl sjaddi Majestäten härlogwuotest:
Dat le mo etseles Pardne, juosne puore li-
komeb adnab. Ja tab källeb kullime almeft,
ko leime suina tan ailes waren nalne. Pro-
fetaist

fetaist adnebe miije ai lãrob, juosa tije mat-
 tebet åskaleb adnet, ja puorest takkabet, jus
 ajatallebet tab ko tjuoukaseb, jukko tjuouka
 sjeudnjedes sajesne, tassa ko peiwe tjuoukota
 ja iddietet nasse paijana waimoisnete. Ja
 tab berribet tije wuostaken tetet, atte i ahtek
 ådrjo etjes situden mete tjålgestet Tjalogen
 auten-sardnomeb; jutte i mife autensardnom
 le sjaddam almatjen etjes mårrahemen tjã-
 da, ainat aileseh Zubmelen Uimatjah läh
 hãlam, qworkelowum Uites Wuoiigenest. Zub-
 melen pako le wiesoje ja wejeles, pastelub ko
 qwekt autjok swerde, ja tjadata tassa ko tat
 juoka siãlob ja wuoiigenaseb, leffit ja adda-
 mit, ja le duobmar ajatasei ja waimoi ai-
 komi paijel. Ib skabmahe Kristusen Ewan-
 geliumest; jutte tat le aht Zubmelen famo,
 salogwuotei kaikeita, kutteh jakkeh; tantet
 atte tan sisne parotowa Zubmelen rektis-
 fãrdogwuot, jakkost jakkoi; nau ko tjaletum
 le: Tat, kutte le jakkost rektisfãrdogen, tak-
 katum, kalka wiesot. Mon wuoidnib An-
 geleb aletemen kasso almen tjada, jukko adni
 ekewe ewangeliumeb sardnotet taitti, kuteh
 wiesoh ådnamen nalne, ja kaihit landit ja
 slãgtit ja kããlit ja fuolkit; jukko tjuorwoi
 lågnes kããlin: Pallet Zubmeleb ja waddet
 sunji kudneb, jutte alde duobmon pãddã le
 pãtam; rãkkãtallet tantet So, jukko le tak-
 kam almeb ja ådnameb ja mãreb ja tjatse
 ajekit.

Jabmem.

Jabmem.

Almats kuinest vägatum, wieso utses ai-
leb ja le täwes waiwin; paijassjadda nau
fo aft kâjekgrase, ja eritkattja, (eritpatera)
nau fo suowen ja i matte patset. Alma-
tien peiwew läh meretum, ja alde manci läkko
fo ludne nannotum, o HERMAN. Todn leh
auti piejam sunji aft mereb, man paijel sodn
i päte mannat. Aft muora adna tärwob,
ikka tat erit tjuoletowoli. dauk tat äddâssist
lanjait wuotja, ja aide lanjäh äh ärronest
laita. Ikka alde ruottes äbmo ädnamesne
ja jalgna tässja muldosne; te tat dauk gru-
nota tjatsen rotokemen tjada, ja luobbe etjebš
suorgi, nau fo tat äddâssist luli sjaddemi
puoktetum. Walla kosne wele kaudno Al-
mats, fo sodn le häggabs massam? Mäiwe
päta wast ädnami ruoptot, nau fo tat ärr-
rom le, ja wuoigenes wast Zubmelen lusa,
juok fo le waddam. Aften almatien tjada
le suddo pätam wäraldi ja suddon tjada
jabmem, ja näu le jabmem pätam kâikei al-
matji paijel aften pakto, juosne kâikäh läh
suddob tälkam. Almatjita le meretum aften
aiken jabmet, man mangel duobmo päta.
Todn jabmem, kusne le to njuol? Todn hel-
wet, kusne le to widnek? Jabmen njuol le
suddo, ja suddon famo le laga; walla Zub-
meli lekes kito, jukko miji widnemes wad-
da, mijen HERMAN Jesus Kristusen pakto.
Mon kullib källeb almes, jukko jätti munji:
Ejale,

Tjale, Salogah-láh tah jabmekah, kuteh
 HERNEN jabmeh tan mangelen; Ja,
 jätta wuoigenes, tah kalkeh wuoigenastet par-
 goistase, ja tai pargoh tjuowoh sjen man-
 gen.

Paijastjuodtjelem.

Tah mäddeh, jukkoh läh wállaham ädem
 laka ädnamen mu' desne, kalkeh kätšajet, mut-
 temeh ekewen häggai, muttemeh ekewe albe-
 temi ja skabmoi. Pädä wäta, kässe kalkeh,
 kuteh gropteisne läh, kalkeh kullat Almatjen
 Pardnen kialeb; ja tah kuteh läh puorit taf-
 kam, kalkeh paijastjuodtjelet elemi, walla
 tah, kuteh läh pahait takkam, kalkeh duob-
 moi paijastjuodtjelet. Jus tal Kristusen
 pira predikotowa, atte Sodn le paijastjuod-
 tjelem jabmeki lute, koftes matteh te mutte-
 mah tijen kassan jättet, atte i aktek jabmeki
 paijastjuodtjelem sjadba. Jutte, jus i ak-
 tek paijastjuodtjelem sjadba, te i ken Kristus
 le paijastjuodtjelem. Jus Kristus kis i le
 paijasteuodtjelem, te pe mijen prediko le täs-
 sje, näu ai tijen jakko tässe, ja miše lulime
 laudnesomet pättokasin, ko lepe sardnom etje-
 me Zubmelen wittenin, jutte lepe so pira
 wittenastkam, atte Sodn le paijasräsšom Kri-
 stuseb, kuteb Sodn likan i lulu paijasräs-
 som, jus näu luli, atie jabmekah äh paijas-
 tjuodtjele. Jutte, jus jabmekah äh paijas-
 tjuodtjele, te i le ken Kristus paijastjuodtje-
 lam. Walla jus i le Kristus paijastjelem,
 te

te le tijen jalko tässjes, te levet ai tije tal-
 laf wele suddoisnete, ja läh ai tab erittlap-
 pom, kuteh Kristusesne ädajam läh. Walla
 jutte talle Kristus le paijastjuodtjelam jab-
 meki lute, te le Sodn ai sjaddam wuostesa-
 tjen taiste, kuteh ädajam läh.

Dobmo.

Mije wirtebe kailah pikotowet Kristusen
 duobmostolen auti, wai färakuttet kalka äd-
 tjoj tan autest, mab takkam le, ko le ärron
 Froppin aktetum, lekes puore jälla paha.
 Duobmo kalka puoktet tjuoukasi tab, mi
 sieudnjedesne le tjäkatum, ja pikotet waimoi
 aikomit. Jesus jätta: Färt tässjes palon
 autest, juob almatjah häleh, kalleh sije läh-
 kob takket duobmon peiven. Käffe almatjen
 Pardne päta härlogwuotesnes ja kail ailes
 Angelah suina, te kalka Sodn tjäkkahet etjes
 härlogwuoten tjäkkäsaijen nala, ja kail al-
 matjah kalleh tjäkenet so auti. Ja Sodn
 kalka särretet sijab, qweimeh qweimest, nau
 ko akt reinoheje ratka sautseit gaitsaid.
 Sautseit kalka Sodn stildet rektes walla gait-
 said kārro pelasas. Te kalka Känogoss jät-
 tet siji, kuteh alde rektes pelen läh: Pätet
 tije, mo Uttjen puoresjugnatomumah, ia ar-
 bet tab rikeh, jukko tiji karvetum le wāral-
 den algost; Tasse kalka Sodn ai jättet taift,
 jukkoh alde kārro pelen läh: Kaitet erit mo
 lute,

lute, tije karrotomumah, ekewen tälei, jukka pärkeli ja alde Angelita karwetum le. Ja tah kalkeh te eritwadset ekewe straffei, walla tah rektesfärdogah ekewe elemi. Mon wuoidnib stuora welkes throneb ja akteh tjäkkahemen tan nala, kuten outest ädnam ja alme pateri, ja siji saiije idtji laudnesemo. Ja mon wuoidnib tait jabmekit, utsesit ja suorakit, tjuodtjomen Jubmelen auten, ja kirjeh rappetowin. Ja akt ätja kirje rappetowi ai, kute lei elemen kirje. Man mangel tah jabmekah duobmetowin tai mete, kuteh lijen tjaletowum kirjesne, ja sijen pargoi mete. Ja mära ruoptot waddi tait jabmekit, kuteh lijen tan sisne, ja färakuttel duobmetowi pargois mete.

Selwet.

Jubmelheitenasi paijel kalka HERNAN rasjodattet äseje aldekeh ja risjäh, ja kalka waddet siji jameteje piäggab äsen helmetesne, kusne sijen suoksa i iame ja tällä i jalsetowa. Almatjen Pardne kalka rajet Angelitas, kuteh kalkeh erittjägget alde rikast kait tjajetakas almatjiit ja tait, kuteh oreltob takkeh, kutit Sije kalkeh palkestet puoleje wuobnai, kusne kalka ärröt tjerom ja panekrittjom. Täbben kalka jukketowet Jubmelen mären winast, jukka mastetek le sisleiketum Alde mären kallesne. Ja sije kalkeh waiwetowet tälläin ja risjain, tai Miles Angeli ja Sibban wuoidnemesne. Ja suowa sijen

sihen waiwist kalka pöijänet ekewai, ja sije äh kalf adnet raseb peiven jälla ijan. Jesus jätta: kätset ja räkkolet, wai lulite wuolosen sjaddet piäset kail taiste, mi pätet kalka, ja tjuodtjot mattet almatjen Pardnen auten.

Alme.

Mo Alttien katesne läh mäddeh ärron sajeb, jus i näu luli, lijib kalle sardnom tiji, atte mon eritwadsab karwet tiji sajeb. Ja jus wadsab karwetet tiji sajeb, sitab mon pätet ruoptot ja waldet tijeb mo kätik, wai kusne mon leb ai tija ärrot kalfabet. Te tebe ham, atte jus mien kroppe, tat ädnamalats käte wuolos kaitotowa, te le miji äkt wieso Zubmelest almesne, äkt käte i kätain taffatum, jukko ekewes le, äkt tässjanekes, pädwotekes ja puoidnotekes arben, jukko almesne wuorketum le; jutte mi je lepe Zubmelen ärbolatjah ja Kristusen qweimarbolatjah, ja kalfabe ädtjot sardnotefe awob, ko jakkon näkfen päta, jukko le siälöi salogwuot. Ja Zubmel kalka salkartet kaitit kadnjelit mien tjalmiss; i kalka jabnem tast ärröt, iken suorgo, iken tjuormom, iken mife waiwe, jutte tat auteb le wasam. I kalka tast ärröt mi karrotemen wuollai piejetum le, ainat Zubmelen ja Libban Stola kalka tasne ärröt ja Alde teudnarah kalkeh teudnahet So. Ja sije kalkeh wuoidnet Alde arode.

arodejeb ja arodejebse nala gweddet alde nam-
 mab. J kalk tasne ija arrot, äbken sije tarbahes
 mife tjuoukeseb jälla paitemeb peiwest; jutte
 HERRE Zumbel paijas tjuouka sije ja sije
 kalkes tärjotet kait ekewesne. Mab i miken
 tjalme le wuoidnam ja i miken pelje sullam
 ja mi i le kuttinken waimoi paijas pätam,
 tab le Zumbel karwem taiti, kuteh So etseh.
 Mo etselesch, mije lepe tasse Zumbelen ma-
 nah, walla i le anje pikos mi kalkabe sjad-
 det; dauk tetebe, atte, kasse Zumbelen Pard-
 ne pikotowa, kalkabe So muotogasin sjad-
 det, jutte kalkebe wuoidnet So nau ko Sodn
 le. Akt wuwingnastem peime le patsam Zumbelen
 Almogi. Wiggob napo tuodest sisa
 pätet tan wuwingnastebmai.

Tah läh sadnasah Zumbelen pakoh.
 Tuostotet tantet tait, i ko almatji pakoit,
 ainat, ko sadnan läh, ko Zumbelen pakoit,
 kuteh ai famositt pargeh tai sifne, jukkoh
 jakkeh. Utisatet Tjalogit; jutte tah matteh
 tunji tab wiseswuoteb waddet, jukko salog-
 wuotei talwo, jakkon pakti Kristus Jesusen
 nal. Wuoidnet abma tässien adnebet Tah,
 jukko Almest häla. Jus kuttet i wuokasen
 ane mo ja mo appetuseb, jätta Jesus, tab
 ifen kalk almatjen Pardne wuokasen adnet,
 kasse päta Etjes ja Utjebes ja kait Miles In-
 geli härlogwuotesne. Paulus jätta: Ib skab-
 mabe Kristusen Ewangeliumest; jutte tat le
 akt

akt Zubmelen famo salogruotei kaitteita, kut-
teb jakkeh. Näu jätta Sodn, jukko wittena-
sta tab: Ja, Mon pätab warga; Amen.
Ja, päte **HERRU** Jesu! Mijen **HERRU**
Jesus Kristusen armo ärrös tijen kaiti kum!
Amen.
